

Verujte mi, najboljši
in najmočnejši cestni
in štrpac čevlji so

»KARO« ČEVLJI

Maribor, Koroška c. 19

pijanci! Potem imamo v Sloveniji 78.000 notoričnih pijancev!

Svoja izvajanja je s. Eržen na kratko ponovil še v nemškem jeziku.

Nato se je priglasi k besedi klerikalni član ravnateljstva OUZD, g. Semenič, ki je skušal zagovarjati stališče ravnateljstva OUZD glede ukinitve izplačevanja v smislu znane izjave, ki jo je priobčil v »Slovencu« predsednik Krek. Delavstvo ga je nekaj časa mirno poslušalo, ko pa je izjavil, da se za Maribor ne bo delalo nobenih izjem in da se bo moral navaditi tega, kar je drugod v navadi, je nastal v dvorani vihar ogorčenja, ki je trajal celih 10 minut in le s težavo se je posrečilo predsedniku razburjenost pomiriti in omogočiti g. Semeniču nadaljevanje. Ko pa je priznal upravičenost naših zahtev in da je kljub temu v ravnateljstvu radi strankine discipline proti njim glasoval, je nastal nov hrup. (Klici: diktatura, lepa doslednost!)

Kot tretji je govoril s. Ošlak in izjavil: Pri zadnjih občinskih volitvah je klerikalni listič »Mariborčan« očital mariborski bolniški blagajni, da je domena državi petelinov, da je v nji strašanski nered in da delavci pesti stiskajo, ko slišijo imenovati bolniško blagajno, vse po zaslugi socialistov. Konstatiram, da so klerikalci pisali tako o bolniški blagajni v trenutku, ko so imeli (po lastnem imenovanju) od 16 članov ravnateljstva 13 svojih zastopnikov, a socialistom so pustili samo 2, to sem jaz in s. Čobal (poleg 1 demokrata). S kako logiko morejo potem govoriti o socialistični domeni. Socialisti nimamo v bolniških blagajnah nobenega vpliva več od leta 1922, ko je stopil v veljavo novi zavarovalni zakon, po katerem je uvedena pariteta, to je enako število delodajalcev, kakor delojemalcev v upravi OUZD (to je 8 proti 8). In ker žal danes še nismo tako močni, da bi bilo vsaj tistih 8 delavskih zastopnikov socialističnega prepričanja, bomo imeli še mnogo dela, predno bomo to dosegli. (Po starem zakonu je bilo delodajalskih zastopnikov ena tretjina, a delavskih dve tretjini. Takrat se je samo delavstvo odločalo v bolniških blagajnah, zato pa je tudi plačevalo dve tretjini zavarovalnih prispevkov, sedaj pa samo polovico.) A, kljub temu, če vpoštevamo številčno moč organiziranega delavstva, od katerega je pretežna večina v naših strokovnih organizacijah organizirana, medtem ko imajo klerikalci in demokrati le brezpomembne drobce, bi nam pripadalo več zastopnikov kakor samo dva. Iz vsega tega je razvidno, da so si klerikalci oblast pri Okrožnem uradu uzurpirali in da o kakem socialističnem vplivu ne more biti govora. Enake razmere so tudi pri Središnjem uradu v Zagrebu. Upravni stroški pri OUZD znašajo 18 odstotkov vseh dohodkov, če pa preiskujemo socialni položaj nameščenstva, zlasti podrejenega, vidimo, da je zelo mizerno plačano in se nahaja v težki gospodarski krizi. Večino stroškov požre okoren, kompliciran in birokratičen aparat. Očita se nam, da

s svojimi zahtevami po reformi zavarovanja ogrožamo zavarovanje sploh, ker da delodajalci tudi zahtevajo spremembe, seve s svoj prid. Izjavljamo, da na prvem delu zakona o zavarovanju delavcev ne bomo v nobenem slučaju pustili ničesar popravljati. Spremembe so potrebni samo ostali deli zakona, ki govorijo o ustroju. Delavstvo si je zavarovanje priborilo in ga bo znalo tudi braniti.

Veliko razburjenje je vzbudila novica, da namerava Okrožni urad ukiniti na Štajerskem vse ekspoziture, razen v Mariboru in Celju. Torej, mesto da bi se nam dala širša samouprava, se nas hoče še bolj centralizirati. Mi ne ogrožamo zavarovanja, temveč gospoda, ki z našimi pridobitvami eksperimentira in misli, da smo njeni poskusni kunci. Ta gospoda misli menda, da je vsak delavec tako študiran, da ima cel zakon in statut v mazincu, da bo mogel dopisovati z OUZD, kakor bo on zahteval, da se bo vse poslovanje vršilo kar po pošti? Niti večina delodajalcev ne zna reševati svojih obveznosti pismenim potom, kako naj se zahteva to od delavcev? Ze sedaj so bila odmerjena ekspozituram prevelika okrožja, kar je bilo zvezano z velikimi težavami, ker se mora dosti zadev reševati na licu mesta, v oddaljenih krajih. Kar bi se prihranilo z ukinitvijo ekspozitur, se bo na drugi strani razmetalo za neprestane in daljne potnine in dnevnice uradništva. To je vse, kakor bi se hotel kdo z gnojnico umivati. Zahtevamo življenja zmožne avtonomne zavarovalne edinice, za mariborsko oblast pa samostojen Okrožni urad v Mariboru, ki bo sam odločal v svojem delokrogu in sam razpolagal s svojimi sredstvi.

Govorniku so navzoči živahno pritrjevali.

Nato je bila enoglasno sprejeta sledeča resolucija:

Novi davčni zakon.

Iz govora s. Petejana v Narodni skupščini dne 3. febr. t. l.

(Nadaljevanje.)

Ze po sedanjem zakonu o davku na ročno delo so bili oproščeni tega davka vsi mladostni delavci do 16. leta in vsi delavci od 65. leta naprej. V novem davčnem zakonu je pa vse to ertano in bo moral ta davek plačati vsak delavec ne glede na to, koliko let ima.

Po starem zakonu se je davek plačeval samo od rednega zaslužka, to je od osemurnega dela, oziroma od mesečne plače. Vse drugo je bilo davka prosto. Po novem zakonu bodo pa morali uradniki in delavci plačevati davek od vseh rednih in izrednih dohodkov, ki jih imajo.

Kakor sem že prej povdaril, se je takrat, ko je šlo za obdavčenje in dustrjalcev, bank itd., upoštevalo vsemogoče okolnosti, pri obremenitvi delavskih in uradniških plač se pa ni vpoštevalo niti to, kar mora plačati delavec in uradnik za bolniško penzijsko zavarovanje itd. Vpoštevalo se ni bolezn, niti druge nesreče, ki se lahko pripeti v družini posameznika. Iz tega vidimo, da ta zakon ne vpoštevata za delavca in uradnika nikakršno olajšanje, kakor to postoji za vse druge.

Gospodje, ki so delali ta zakon, so pa pozabili še na nekaj drugega, namreč, da bi bili vzeli vsaj to, kar smo imeli pred ujedinjjenjem v stari Avstriji. V stari Avstriji je znašal namreč v l. 1914 in 1915 eksistenčni minimum, ki je bil oproščen davka, 1600 zl. kron. Ako sporedimo vrednost denarja z vrednostjo, ki ga je imel l. 1914, bi moral danes znašati eksistenčni minimum najmanj 23.000 Din. Tudi če vzamemo relacijo samo 1 : 10, bi moral danes znašati eksistenčni minimum 16.000 Din letno. Toda vse to se ni vzelo, marveč se je celo dosedanji eksistenčni minimum znižal.

Iz tega boste razumeli, da delavci nikakor ne morejo biti zadovoljni s tem načinom obdavčenja, ker se proteste in resolucije, ki so jih sprejele posamezne delavske organizacije,

Resolucija.

Mariborsko delavstvo, zbrano na javnem protestnem shodu dne 26. febr. 1928 v Mariboru, protestira proti centralistično-birokratičnem načinu izvajanja zakona za zavarovanje delavcev Središnjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, potom svojih Okrožnih uradov, in zahteva:

1. da se mariborski ekspozituri OUZD takoj zopet vrne pravico izplačevanja bolniških podpor;

2. da se z zavarovanimi člani ravna pri zdravniških preiskavah čim obzirnejše in vestnejše, tako kakor je to v navadi v privatni praksi. Tudi se naj zavarovancem ne predpisujejo manj vredna zdravila in zobni nadomestki, kakor bi se za isti slučaj predpisalo v privatni ordinaciji. Radi tega naj izostanejo vse interne okrožnice in navodila, ki naročajo zdravnikom drugače postopati;

3. da se pri Okrožnih uradih za zavarovanje delavcev preneha s sistemom komisarjev ter da se čimprej razpišejo volitve v upravo Okrožnih uradov;

4. da se deluje na tem, da se sedanji neznosni centralistični in birokratični sistem v naših zavarovalnih institucijah, predvsem pri Središnjem uradu, čimprej likvidira in zamenja z zdravo samoupravo avtonomnih zavarovalnih edinic, po vzorcu sosednjih srednjeevropskih držav. Vendar pa naj bo v posameznih pokrajinskih zavarovalnih edinicah ali Okrožnih uradih koncentrirano vse zavarovanje in se naj separatistične bolniške blagajne, kakor »Merkur«, likvidirajo. Take samoupravne edinice naj tvorijo med seboj zvezo, katere naloga naj bo:

a) da izdaja interpretacije zavarovalnega zakona in da čuva nad pravilnim izvajanjem istega,

b) da zbira statistike in objavlja nje rezultate,

c) da kontrolira pravilnost finančnega gospodarstva svojih edinic.

Vsi drugi posli se pridružujejo samoupravam avtonomnih zavarovalnih edinic. V obče pomembnih socialnih vprašanjih pa odločajo skupne konference avtonomnih edinic, ki lahko poverjajo zvezo z izvršitvijo istih;

5. da se za mariborsko oblast ustanovi Okrožni urad za zavarovanje delavcev, s sedežem v Mariboru.

Končno je še s. Bahun ožigosal razmere pri železničarski bolniški blagajni, ki se je tudi polastila reakcija in vstvarila v nji nevzdržne razmere. Bolniki morajo po več tednov čakati na podporo.

Ta impozantni shod je zopet pokazal, da je v Mariboru gibanje in kjer je gibanje, tam so tudi zahteve.

Cenen nakup blaga

in k temu še znatne plačilne olajšave samo pri dobro znani tordki

L. ORNIK

Maribor, Koroška 9

Bogata izbira vsevrstnega tekstilnega blaga in vseh oblačilnih predmetov.

Vse kar kdo za obleči si želi
Pri ORNIKU na obroke lahko dobi.

vidimo, da je vse dobro, ki se je kazalo v uvodu, že izgubilo svojo vrednost pri delavcu, ki pride v deseto stopo in zasluži recimo 241 Din na teden. Od tega zaslužka mora namreč plačati 7.50 Din brez invalidskih in komorskih doklad, ki so odpravljene, to je nad 3 odstotke od celokupnega zaslužka.

(Konec prihodnjic.)

Dnevne novice.

Sedaj, ko je Korošec notranji minister, bo gotovo najprej odpravil beograjsko Glavnjačo in »Zakon o zaščiti države«. Saj so klerikalci že davno rotili, da bi ga odpravili, če bi imeli moč v rokah. Posebno pri volitvah, kadar so se hoteli komunistom prikupiti. Bomo videli, je rekel slepec.

V dunajskem parlamentu se je prošli teden vršila javna in ostra debata proti postopanju fašistične Italije v raznarodovanju nemške manjšine na južnem Tirolskem. Mala, razorožena Avstrija se torej prav nič ne ženira Mussolinija, a močna, do zob oborožena Jugoslavija ima tak strah pred njim, da si nihče v našem parlamentu ne upa nastopiti na ta način v zaščito primorskih Slovencev. Naši rojaki gotovo zavidajo tirolske Nemce za njihovo moralno podporo, ki jo imajo pri svojih rojakih v Avstriji. Naša javnost se pa za Seipla skriva.

Nemška socialno - demokratična stranka pridobila 45.061 novih članov. — Nazadovanje pri komunistih. Berlinski »Vorwärts« poroča: Obratni socialnodemokratični okrajnih organizacij za zadnje četrtletje 1927 so pokazali sledečo sliko: Bilo je obratunano: dne 1. januarja 1927 za 823.520 članov, dne 1. januarja 1928 za 868.581 članov. V isti številki lista »Vorwärts« poroča sodrug Künstler o stanju komunističnih organizacij v Berlinu za september. Od istega navedene številke so bile povzete iz tiskanega letnega poročila, ki je bilo komunističnim delegatom za zadnji okrajni strankin zbor izročeno in katerega sprejem je moral vsak pismenopotrditi. Vsled tega ni mogoče dvomiti, da isto ne bi bilo pravilno. Dne 30. septembra 1927 je bilo v celokupnem berlinskem okraju, h kateremu se še prišteva Brandenburg-Lausitz, skupno 15.924 članov, katere je tvorilo 9951 moških, 2773 žensk in 3200 ljudi brez poklica. Na Berlin odpade 13.449 članov komunistične stranke. V poročilu se povdarja, da komunistična stranka od četrtletja do četrtletja nazaduje glede članstva. V letu 1925 je znašala celokupna zguba na članstvu 20,6 odstotkov, v letu 1926 21,6 odstotkov in v letu 1927 pa 17,6 odstotkov v celem okraju. Gibanje števila članov za okraj Berlin-Brandenburg-Lausitz, odgovarja približno ostalim delom države. V Badnu in Württembergu, je nazadovanje še najbrž večje. Na vsak način pa socialnodemokratična stranka napreduje, med tem ko komunisti neprenehoma nazadujejo. — Kakor pri nas!

Gospodarska kriza v Italiji. Zadnja italijanska statistika, t. j. od meseca novembra, kaže, da je gospodarska

Zobje čvrsti in beli, usta sveža in lepa, to je uspeh zobne paste

„PEBECO“.

kriza v Italiji resna. To krizo je povzročila brezmiselna politika fašistske oligarhije, ki je začela pred enim letom. Bankroti se množe zelo hitro. Leta 1923 je bilo na mesec 474 bankrotov, leta 1924 že 607 in leta 1926 pa kar 654. Lani so bili bankroti po številu še bolj poskočili. Prve mesece jih je bilo 882 na mesec, v mesecu oktobru so pa poskočili kar na 1024. Nepotrebno je naglašati, da je italijanski tisk poročal nekorektne številke, tako, da je javnost mislila, da se gospodarski položaj obrača na bolje. V prvih mesecih lanskega leta se je uvozilo za 17.083 milijonov lir blaga, za 21.824 milijonov lir pa v deset mesecih predlanskim. Korigirane številke pa povedo, da se je v prvih deset mesecih leta 1927 uvozilo za 12.775 milijonov lir, v letu 1926 pa za 16.287 milijonov lir. Iz tega sledi, da je za prvih deset mesecev deficit leta 1927 znašal 1398 milijonov lir, leta 1926 pa 5558 milijonov lir. Ampak meseca oktobra 1926 je bila lira vredna 22 centimov v zlatu, po prvih deset mesecih leta 1927 pa 28 centimov. Iz tega se da sklepati, da je pak meseca oktobra 1926 je bila lira deficit za prvih deset mesecev leta 1927 je pa dosegel 1247 milijonov zlatih lir. Italija izgubiva od mesca do mesca svoje bogastvo, da krije mednarodni dolg. Tako izgleda slavna imperijalistična rekonstrukcija, ki jo je zamislil fašizem. Samoposebi se razume, da so pri obubošanju Italije najbolj prizadeti delavci. Celo načelniki fašistskih unij so kritizirali nepravilno bilanco mestne občine milanske, ker postaja draginja vedno bolj neznošna. Cene za življenjske potrebščine so se znižale od meseca oktobra leta 1926 do meseca avgusta leta 1927. Ravno v tem času se je pa mezda znižala od 20 do 30 odstotkov. V mesecu septembru lanskega leta je bilo 305.930 popolnoma brezposelnih delavcev, 133.568 pa deloma brez dela. Kaj takega še ni bilo v Italiji skozi desetletja.

Kako je v Parizu preskrbljeno za žejne. Pariz, ki slovi kot mesto veseljačenja, rajanja in tudi orgij, ima 32.000 gostiln, kavarn in kabaretov, v katerih se prodajajo alkoholne pijače. Na vsakih 75 prebivalcev Pariza pride ena gostilna, kavarna ali kabaret. V vsi Franciji je okrog pol milijona točilnic opojnih pijač. Ljudje, ki se preživljajo s prodajanjem vin, likerja in piva, se smatrajo v ekonomskem pomenu besede za »neproduktivne«, ker ne dodajajo ničesar k bogastvu dežele. Bogastvo se namreč steka »po grlu« v nič. Vzlic temu, da se Francoze smatra za trezen narod, je alkoholizem tudi v Franciji precej akuten problem. Ista francoska statistika, ki navaja omenjeno število gostiln, izvaja nadalje, da je izmed 150.000 oseb, kolikor jih v Franciji umrje vsako leto na jetiki, 135.000 alkoholikov. Trinpetdeset odstotkov morilcev in 70 odstotkov beračev v Franciji je žrtev alkohola, trdi poročilo.

Vojna med Ameriko in Anglijo. Sovjetski listi v Moskvi smatrajo, da je petrolejska vojna med ameriški in britskimi družbami začetek oboroženega konflikta, ki se izvije prej ali slej med Združenimi državami in Veliko Britanijo. — Časopisi, kot »Izvestja«, ki so oficijelni organ sovjetske vlade, resno komentirajo nedavni govor ameriškega admirala Plunketta, ki je rekel, da je vojna med Ameriko in Anglijo neizogibna. To je svarilo Ameriki — pravijo »Izvestja« — da se naj pripravi na vojno, dokler je še čas. In Amerika se res pripravlja. Kaj drugega naj pomeni zahteva mornaričnega tajnika Wilburja za nove bojne ladje? Nekaj časa bo trajala ljuta tekma v gradnji bojnega brodovja na obeh straneh Atlantika, potem pa pride spopad. »Ekonomičeskaja Žizn« piše, da Amerika izpodriva angleško olje ne samo v vzhodni Evropi in zapadni Aziji, temveč tudi na vzhodu, na Kitajskem, kjer so angleški imperijalisti vedno smatrali trg za izključno svoj. — Sovjetski listi dalje pišejo, da bo Amerika še letos pokazala svojo imperijalistično moč v Evropi. Bojno brodovje, ki obišče Tanger, bo obiskalo tudi Sredozemsko morje in Egipet, Palestino, Sirijo in Turčijo.

Papež je šel med bankirje.
Vatikan si izposojuje v newyorških bankah denar! Kakor poroča »Reuter« od 21. II. iz Čikaga, se bo čikaški nadškof, kardinal Mundelein, v kratkem podal v Rim v svrhu poročanja o emisiji posojila eden in pol milijona dolarjev (84 milijonov dinarjev), ki se ga bo najelo v Zedinjenih državah za Vatikan. Posojilo se bo porabilo za zgradbo novega kolegija de propaganda fide (za širjenje vere) v Rimu. Tako torej Kaj pa Petrov novčič in pa milijonski dohodki od vsakoletnega romanja v Rim? Moj bog, sicer je tudi že dosedaj delala sveta cerkev roko v roki s kapitalom, vendar tako, da tega navadni verniki niso videli in katoliški škofje so v pastirskih listih proklinjali bankarstvo, ki zbira kapitale na zemlji ter izžema na nekrščanski način ubogo ljudstvo. Sedaj pa stopa cerkev jasno na plan kot kapitalistično podjetje in škofje bodo morali to, kar so dosedaj v javnosti proklinjali, blagoslovljati. Na ta način bo vera še bolj pešala.

Izvoz živine iz Jugoslavije. Kakor znano, je Jugoslavija za izvoz živine v Avstrijo na drugem mestu, kajti na prvem stoji Rumunska. Dunaj, ki dobi vsak teden po 10.000 do 15.000 glav preskrbuje z živino Rumunska in Ogrska, medtem ko velja jugoslovanska živina (Zagreb) kot drugovrstna. Izvoz iz Jugoslavije je sicer prost carine, toda Avstrija zahteva carino za uvoz. — Dunaj dobiva tudi iz Poljske in Češke precej živine.

V Rumuniji pridobiva parlamentarna opozicija simpatija vedno širših mas, kar dela Bratianovi vladi vedno večje skrbi. 20. febr. se je vršil v Ploesti velik shod opozicije, ki se ga je udeležilo nad 10.000 ljudi. Kot govorniki so nastopili socialisti, ki so sklenili z narodno kmečko stranko enoten nastop. Po shodu se je vršil velik demonstracijski obhod.

V Rusiji so po mestih zopet morali za gotova živila uvesti živilske karte. Manufaktura se pa oddaja samo članom zadrug.

Knjižnica Prosvetnega odseka Delavske zbornice v Ljubljani. S februarjem mesecem je končana zimska sezona, najugodnejša za knjižnico. aZto bomo podali primerjalno sliko o prometu med lansko in letošnjo sezono za mesece september—februar. Obiskovalcev: leta 1926/27 2181, leta 1927/28 8285; izposojenih knjig: leta 1926/27 4660, leta 1927/28 16.648; dohodkov: leta 1926/27 Din 5329.50, leta 1927/28 Din 26.622.25. Napredek za 6103 (ca 280%) obiskovalcev, za 11.988 (ca 257%) izposojenih knjig in za Din 21.292.75 (ca 400%) dohodkov. Te primerjalne številke menda ne potrebujejo nobenega komentarja. Rednih članov ima knjižnica s 29. II. 1928 1203. Vpisujejo se vedno novi.

Zahvala. Krajevna organizacija S. S. J. v Ljubljani se iskreno zahvaljuje vsem sodrugom in sodružicam, ki so sodelovali na spominskem večeru in nedeljski prireditvi v počastitev spomina na s. Franceta Železnikarja dne 25. in 26. februarja 1928 ob 25 letnici njegove smrti. Zlasti se še zahvaljuje za sodelovanje pevskega zboru »Cankar« in železničarski godbi »Zarja« v Ljubljani, kakor tudi organizacijam, ki so počastile pokojnika, ki je sodeloval ob njih graditvi, z udeležbo z zastavami. Predsednik.

Dr. Ferdo Kern: »Prva pomoč ponesrečenim živalim in nekatera druga navodila lastnikom domačih živali.« 1928. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. 128 str. s 93 slikami. Cena Din 34.—, s poštnino Din 36.50. — »Prva pomoč ponesrečenim živalim in nekatera druga navodila lastnikom domačih živali« je naslov nove knjige, ki jo je napisal živinozdravnik prof. dr. Kern, upravnik državnega veterinarskega bakteriološkega zavoda v Ljubljani in bivši profesor za živinozdravništvo na višjem gospodarskem učilišču v Križevcih. Do sedaj sta izšli dve izdaji te knjige v srbohrvaškem jeziku, ki sta popolnoma razprodani. Slovenska izdaja je še dopolnjena, prevod pa je »napravil g. živinozdravnik dr. J. Kunc. Pisec pravi, da je napisal te knjige, ker se je prepričal, da je naše ljudstvo o najnavadnejših vprašanjih prve pomoči pri živini vseskozi nepoučeno, da so ljudje v takih primerih brez vsakih pripomočkov in da se v skrbi za živino lotevajo popolnoma brezmiselnih in celo škodljivih sredstev. — Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54, ali pa pri Podružnici Tiskovne zadruge v Mariboru, Aleksandrova cesta 13; velja Din 34.—, poštnina Din 2.50.

Priporočamo našim p. n. čitateljem novo otvoreno trgovino A. Kumperščak v Studencih glasom današnjega oglasa.

Pred vojno ste nosili čevlje mesece dolgo brez popravil, držali pa so tudi več let; taki so Karo čevlji.

Vestnik »Svobode«.

Sanacija podružnice »Svobode« v Ljubljani. Ljubljanska podružnica »Svobode« se že več kakor dve leti nahaja v krizi, ki se javlja v tem, da njeno članstvo ne deluje in da ni aktivno. Čeprav je bilo dosedaj že precej poskusov za sanacijo ljubljanske »Svobode«, vendar se to še ni zgodilo in je vse delovanje podružnice ostalo na isti mrtvi točki. Šele po zadnjem obnem zboru, ki se je vršil v preteklem mesecu, se je končno vendar napravil pameten in umesten sklep podružničnega odbora za sanacijo ljubljanske »Svobode« s tem, da pristopijo v podružnico vsi člani SK »Svobode«, ki pa dosedaj niso bili člani podružnice in pozive aktivnost podružnice. Za ta predlog so se izjavili soglasno zastopniki SK »Svobode«. Nalogo, da se izvede čimprej ta fuzija in vstop SK »Svobode« v ljubljansko podružnico, sta prevzela ss. Franjo Čileš in Pavle Kovač od SK »Svobode«. — Tako se bo končno vendar napravil red, ki je bil toliko potreben in se bo poživilo delovanje podružnice, ki bi morala biti najbolj agilna izmed vseh podružnic v Sloveniji.

»Svobodaši«, pripravimo se na 1. Maj!

1. Maj — dan mobilizacije vseh proletarskih bojnih sil — je pred nami. Na letošnji 1. Maj mora pokazati »Svoboda«, da je vredna članica delavskega razrednega gibanja.

Na predvečer 1. Maja naj prirede dramatične sekcije proletarske igre. Centralni odbor jim jih bo pravočasno poskrbel. Sodelovati morajo tudi vse druge sekcije: telovadci, pevci, tamburaši, godbeniki. S tem bomo uveljavili svoj ugled v delavskem gibanju in pokazali proletarijatu, da more 1. Maj dostojno proslaviti le marksistično izobražen in vzgojen proletarijat. Mlajše podružnice, kjer še ni posameznih sekcij, naj proslave 1. maj s primernimi predavanji in recitacijami.

»Svoboda« bo proslavila predvečer 1. Maja v znamenju sloge vseh razredno zavednih delavcev.

Pričakujemo, da bodo vse delavske organizacije proslavile tudi sam 1. Maj s skupnimi manifestacijami, da bodo v skupnih sprevodih korakali tudi »Svobodaši« — telovadci, športniki, dramatik, pevci, godbeniki!

Na delo za prvomajsko proslavo! Centralni odbor »Svobode«.

Opozorilo vsem podružnicam!

Poleg materiala za proslavo Maksima Gorkega bodo prejele te dni vse podružnice važno okrožnico glede notranje organizacije »Svobode«. Pričakujemo od vseh odborov, da bodo vsa navodila točno in hitro izvršili.

Centrala »Svobode«.

Širite naš list!

BISERNOBELT ZOBJE DEHTEČA LISTA

SARG-OV

Marlbor.

Samomor iz obupnosti. 26. februarja, ob 3. uri zjutraj, se je 52 letni železničar in vratar na Koroškem kolodvoru, Anton Šauperl, iz obupnosti obesil. Umrli, obžalovanja vredni Šauperl je imel 4 na pol preskrbljene in 5 nepreskrbljenih otrok. Mesečne plače je imel samo 1500 dinarjev, s katero plačo je moral vzdrževati svojo mnogoštevilno družino. Njegova plača ni rastle, pač pa so rastle njegovi izdatki, ker kakor vsakdo dobro ve in zna, so se živila v zadnjem času znatno podražila. Da bi otrokom nabavil obleko in obutev, na to še misliti ni mogel. Videti svoje stradajoče otroke na pol nage, je res neznošno in tudi on ni mogel tega več prenašati in zato si je raje sam vzel življenje, čeprav je dobro vedel, da ima služiti samo še eno leto, da dobi svojo celo pokojnino. Dne 27. februarja ob treh popoldne so ga pokopali na pokopališču v Studencih. Pogreba se je udeležilo nad 600 oseb. Tudi godba železničarjev mu je zaigrala mrtvašnico in žel. pevsko društvo mu je zapelo nagrobnico, pri čemer se je solzilo marsikatero oko mnogoštevilnih pogrebcev.

Nazadovanje obrtnikov v Mariboru. Pred kratkim sta prišla dva veletrgovca v Mariboru v konkurz, zadnje dni pa sta dva veleobrtnika odpovedala službo svojim uslužbenecem, ker ne moreta shajati radi tega, ker sta od vseh strani preveč obremenjena in ker radi pomanjkanja denarja ne moreta izterjati svojih terjatev.

Celje.

V nedeljo, dne 26. febr. se je vršil občni zbor krajevne organizacije SSJ za Celje-okolico. Udeležilo se ga je številno članstvo. Ss. Hrastnik in Böhm sta referirala o delu krajevne organizacije v preteklem letu. Iz referatov je bilo jasno razvidno, da organizacija v okolici Celje napreduje. Številni, dobro obiskani članski sestanki, shodi in stalno napredovanje glasov ob volitvah v preteklem letu pričajo, da se delavske vrste konsolidirajo. O komunalni politiki in taktiki socialističnega kluba odbornikov je poročal s. Plankar. Navzoči so navdušeno odobraval postopanje socialističnih delegatov v občini. V odbor so bili ponovno izvoljeni vsi prejšnji odborniki, ki niso ponovne izvolitve odklonili, tako da predseduje še nadalje marljivi s. Hrastnik.

Na občnem zboru se je sklenilo, da bodo socialistični delegati v občini zahtevali brezpogojno takojšnjo parcelacijo Jezovnikovnega travnika, izvršitev vodovodnega vodnjaka v »Lastnem domu« in pri teh vprašanjih ne bodo gledali na sredstva. Z enako odločnostjo se bodo borili tudi za vsa druga vprašanja, ki so si jih bili zastavili.

Umrla je žena cinkarniškega delavca s. Jezernika na zastrupljenju krvi. Po delu — ji mir!

V nedeljo, dne 18. t. m. ob 2. uri se bo vršila oddaja občinske zemlje v najem potom licitacije. Sodrugi, ki se za to zanimajo, naj se na licu mesta, na cesti, za okoliškim očinskim pokopališčem, oglasijo.

Prihodnja seja občinskega sveta okoliške občine se bo vršila 18. t. m. v sejni dvorani na Bregu. Seja je javna in ima vsak, ki se za občinsko politiko interesira, dostop.

4. veliki vsedelavski izlet v Celju

privedijo v dnevih 26., 27. in 28. maja 1928 združene socialistične organizacije v Celju

A.: »Kateri čevlji so najboljši?«
B.: »Mislim, da nobeni.«
A.: »Misli se pravi nič vedeti.«
B.: »No, kaj pa ti misliš?«
A.: »Nič ne mislim, vem pa, da so Karo čevlji najboljši!«

Trbovlje.

26. februarja 1928.

Socialistični poslanec sodrug Petejan v revirjih.

Zagorje. Danes dopoldne se je vršil tu v nabito polni dvorani na Lokah sijajno uspeli shod sodruge Petejana. Delavci so izvajanju sodr. govornika sledili z napetim zanimanjem. Delavstvo je med predvajanjem ogorčeno vzklikalo proti sedanemu režimu, ki je nevzdržen in proti vladodržcem, ki ne poznajo usmiljenja in ne pravic za delovno ljudstvo. Zborovalci so odšli domov z zavestjo, da je treba podpirati razredni boj in delati na ojačenju socialističnega pokreta.

Trbovlje. Danes popoldne ob 4. uri se je vršil v dvorani Delavskega doma zelo dobro obiskan shod, na katerem je govoril socialistični poslanec sodr. Petejan. Otvoril je shod sodr. Klenovšek, ki je po kratkem nagovoru na navzoče takoj podal besedo sodr. Petejanu, ki je najprvo govoril o političnem položaju v državi. Med drugimi je dejal sledeče: Imamo zopet novo vlado. Imeli smo jih že mnogo in jih bomo še. Pravkar smo zopet preživeli vladno krizo. Kako je nastala poslednja kriza, bi radi izvedeli? Trije vzroki so bili. Prejšnja vlada je bila volilna vlada. Vsaka vlada, ki ima volilni mandat, ima policijo; tako si izvojuje večino. Posebno se to zgodi v spodnjih krajih, kjer so še ljudje bolj nedisciplinirani. Davidovič, demokrat, ki ima za seboj tudi mnogo glasov, je bil nezadovoljen, ker ni bil v vladi, ozir. pri vladnem koritu. In ker je Davidovič dokazoval Vukičeviću, da si je slednji pridobil večino s pomočjo policije, je bil to eden vzrok. Da ne vladava v državi svoboda in enakopravnost, to mora biti res, ker to trdi buržuj. V Makedoniji ni nobene varnosti. Tam mnogo ni v redu. To vidimo mi in na to gleda zunanji svet. Drugi vzrok nezadovoljnosti je lakota, posebno v Črni gori in Hercegovini.

Tretji vzrok je zunanje posojilo. Zato denar bi se mogla vršiti javna dela: popravljati mostove, graditi železnice, pomagati stradajočim itd. Vsega tega ni. To so bili vzroki, radi katerih je vlada g. Vukičevića morala demisionirati. Imeti bi morali koncentracijsko vlado, v kateri bi bili zastopniki vseh treh narodov. Kriza je rešena, a imamo vlado brez koncentracije. Vse to sestavljanje vedno novih vlad je boj za korita, za ministrske sedeže. Zato se radikalni trdno držijo na vladi s pomočjo policije. Pri nas se sistem vladanja ne bo izpremenil, dokler se bodo menjavale samo figure na politični deski. Socialisti hočemo izpremembo sistema, tega pa ne bo storila nobena izmed meščanskih strank. — Radič je bil nekdanji republikanec; pod režimom Pribečevića je bil preganjan in zaprt, sedaj je z njim v objemu kakor bratec z bratcem. — Sedaj imamo zopet vlado. Nova vlada je stara vlada. Eno je v tej vladi za Slovence važno: Dr. Korošec, predstavnik SLS, ki ima večino Slovencev za seboj, je postal minister policije. On bo vodil politiko velesrbsstva in radikalne stranke. Dr. Korošec naj ne nadaljuje politike, ki se je začela na Zaloški cesti in politike, ki jo je Pribečević nadaljeval v Trbovljah dne 1. junija 1924. — Gospodarski položaj v državi je katastrofalen. Vlada je kapitalistična, štiti interese kapitalizma. Državni proračun znaša za prihodnje leto izdatkov 7 in pol milijarde. Kapitalistični razred je pri tem olajšan, pretežno breme pride na delavca. Polovica proračuna se porabi v neproduktivne svrhe, kot: plača ministrom (ministrski predsednik ima 50.000 Din plače, ostali ministri pa preko 30.000 Din). — Bilo pa je v tej kratki dobi, kar obstoja Jugoslavija, že 105 ministrov. Posebne vrste državnih stroškov so tudi »penzije«, ki jih imamo v Jugoslaviji zopet tri vrste: Različni advokati, ki so bili v državni službi, so na lastno željo upokojeni. Ti imajo svojo službo in še penzijo po vrhu. Drugi so politični penzionisti. Vsaka nova vlada pometja s prejšnjim uradništvom in namesti novo. Prejšnji uradniki so upokojeni, ne da bi imeli zadostnega števila let službovanja; po penzioniranju opravljajo še privatno službo in imajo polno pokojnino. Takih penzionistov je v naši državi okroglo 100.000. Tretje vrste

penzionisti so pa naši kronski penzionisti, ki stradajo in umirajo od lakote. Država bi morala valorizirati delavske fondne, a tega ni storila. Ogojufala je pa delavce, ko se je izvršila premenjava kronske vrednosti v dinarsko vrednost. Akcije podjetnikov so že zdavnaj valorizirane, delavski fondni pa še ne. — Uradništvo je treba depolitizirati, ne da so sluge partizanstva, ampak izvrševalci zakonov. Vlada se za delavce ne briga nič, za socialna vprašanja buržujska vlada nima smisla. — Nadalje je govoril sodr. Petejan še o davčnem sistemu, o glavnjači, kjer pretepajo in mrcvarijo poštene ljudi in zaključil svoj govor z Marksovimi besedami: Delavci! Ne pričakujte rešitve od zgoraj. Osvoboditev delavcev izpod kapitalističnega jarma je delo delavcev samih! — Živahno odobravanje in ploskanje govorniku je bilo dokaz, da se je množica z njim popolnoma strinjala. Nato je sodr. Klenovšek zaključil shod.

Hrastnik.

Zahvala. Vsem delavcem-tovarišem, kakor tudi gospodom iz Kemične tovarne v Hrastniku, kateri so mi za časa moje bolezni darovali vsoto Din 516.50 in sicer po sodrugu Jošt Ivanu Din 312. in Obrčkal Ivanu Din 204.50, se najsrčneje zahvaljujem.

Franc Zupan.

Zabukovca.

Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda« v Zabukovci ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 18. marca 1928 ob 4. uri popoldne v gostilniških prostorih s. Iv. Cocej v Megojnicah. Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev; 2. poročilo odseka; 3. raznoterosti. — Sprejemajo se tudi novi člani, zlasti prijatelji petja. — V slučaju, da ni večine članov navzočih, se bo vršil občni zbor eno uro pozneje, ki bo sklepčen ob vsakem številu članstva. Opozarja se zamudnike, da poravnajo članarino za preteklo leto. — Dramski odsek zgoraj omenjene podružnice bo priredil v nedeljo, dne 4. marca ob 4. uri popoldne v dvorani g. Amalije Piki v Grižah komedijo v treh dejanjih »Skopuh«. Ker je igra zelo interesantna, prosimo, da se je delavstvo udeleži v čim največjem številu.

Odbor.

Zagorje ob Savi.

Izjava. Podpisani sem bil na javnem shodu, katerega je priredila SSJ v nedeljo, dne 26. februarja 1928 dopoldne na Lokah. Govornik je bil s. Petejan, narodni poslanec socialistične stranke; govoril je obširno o krizi in terorju v naši svobodni državi ter ožigosal vse meščanske stranke. Žel je splošno odobravanje vsega navzočega občinstva. Če bo šla stranka po tej poti naprej, bo tudi delavstvo dobilo zopet zaupanje v njo, ter se organiziralo in konsolidiralo v enotno fronto, da bo sposobna voditi boj proti krivici, katera je vsaki dan večja. Apeliral bi na vse ostale voditelje v socialistični stranki, da bi tudi vodili pravo delavsko politiko, da bomo lahko zagovarjali vaše delo med delavstvom in na drugi strani onemogočili vsako kritiko, ker ta škoduje konsolidaciji. Na tej podlagi tudi vstopam v socialistično stranko Jugoslavije. — Bivši dekalist Kosmus Franc, steklar v Zagorju.

Senovo.

Krajevna politična organizacija SSJ sklicuje za nedeljo, dne 11. marca t. l. obvezen članski sestanek ob 10. uri dopoldne v prostorih Delavskega doma. Na programu je sestava kandidatne liste in agitacijska navodila za občinske volitve, ki se bodo vršile 6. maja t. l. — Proletarci! Mi vsi smo zainteresirani, kakšna naj bo v bodoče občinska politika! Ne držimo križem rok, ne pozabimo, kako se je gospodarilo pod klerikalnim absolutizmom, kakor za časa županovanja in sedanjega gerentovanja. Proti klerikalni paroli: »Ali ne bo več ljubega miru v občini«, postavljamo naše geslo: »Nikdar več v industrijski občini klerikalnega ali meščanskega župana! Pokazimo, da smo tudi mi kvalificirani, akoravno nimamo gruntov, zato pa imamo zdrave in poštene možgane. — Na plan za pravice zatiranih v občini; naša moč je v zavdnosti!

Odbor krajevne polit. organ. SSJ.

Čevlje po meri

kakor tudi vsakovrstna popravila iz najboljšega materiala, sol dna in točna izgotovitve po najnižji cenah.

August Gusel, čevlj. mojster
Maribor, Frankopanova ulica Nr. 55

Kolesarji, pozor!
Prihaja čas, ko bo treba Vaša kolesa popraviti, emajlirati in poniklati. — Vse to Vam izvrši po jako nizki ceni tvrdka

Justin Gustinčič
trgovina in mehanična delavnica
Maribor, Tattenbachova ulica št. 14
nasproti Narodnega doma.
Brezkonkurenčne cene! Brezkonkurenčne cene!

Glavno zastopstvo šivalnih strojev „Dürkopp“. — Veliko skladišče plaščev in zračnic svetovne znamke „Michelin“. — Zastopstvo koles „Waffenrad Steyr“, „Peugeot“, „Ipsach“ in več drugih znamk koles. — Zastopstvo motornih koles „Fuch“. — Bogata zaloga vseh nadomestnih delov za iste, kakor tudi za vse druge znamke v naših krajih. — Specialna delavnica za popravila šivalnih in pisalnih strojev v ter njih vseh nadomestnih delov. Vedno v zalogi igle in oline privohtane znamke

Brezplačni tečaj vezenja
na vsakovrstne šivalne stroje. Istotam zaloga najmočnejših šivalnih strojev in koles. Stroji na obroke 1000 Din ceneje edino pri tvrdki Gabrenja, Maribor, Kralja Petra trg 1.

Nabirajte nove naročnike

STUDENČANI!

Kupujte samo v prvi novi manufakturni trgovini

A. KUMPERŠČAK
STUDENCI, ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 48
poleg cerkve Sv. Jožefa. — Zapomnite si cene:

Delovno perilo: srajce od Din 30.— naprej;
spodnje blače od Din 19.— naprej;
moške nogavice od Din 5-50 naprej;
povrhnne obleke za ključavničarje samo D 115;
izgotovljene obleke iz sukna Din 300.—;
izgotovljene obleke iz cajga Din 150.—;
damske nogavice v modnih barvah Din 8.—.

Velika izbira pomladanskega sukna, platna, zefirja itd. Moderne ovratnice, ovratniki itd. Galanterijsko blago in šolske potrebščine, vse po najnižjih cenah.

SAMO V TRGOVINI

JOS. KARNIČNIK

MARIBOR, GLAVNI TRG 11

kupite moderne samoveznice, ovratnike, srajce, klobuke, čevlje, gotove obleke in vse druge modne in oblačilne predmete, po izredno nizkih reklamnih cenah (da se trgovina vpelje.)

Nikdo naj ne opusti poizkusa!

Naročajte in širite „Del. Politiko“!

„Dürkopp“ šivalni stroji,

bodisi za čevljarje, krojače, šivilje ali za domačo porabo, so bili in ostanejo vedno najboljši. — Posebno pa opozarjam čevljarje, da imam v zalogi **levilna stroje** (Linksarm), najboljše kakovosti in po brezkonkurenčnih cenah, proti 10 letnemu jamstvu. — Se priporoča **JUSTIN GUŠTINČIČ**, trgovina in mehan. delavnica, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narodnega doma.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu itd.

„JUNIPER“ PRSNE KARAMELE

so edino sigurno sredstvo proti kašlju, hripavosti itd. — Dobl se v vseh lekarnah drogerijah in konzumnih trgovinah.

Trgovci, zahtevajte takoj engros cene. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Zaloga parfumerije, kosmetike, kemikalij in galanterije

CELJE, GOSPOSKA ULICA 4

PREVZEM GOSTILNE

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel

GOSTILNO „ZRINJSKI“

SEDAJ GOSTILNO KOSIČ

V FRANKOPANOVI ULICI ŠTEV. 11

Točli bodem prvovrstna domača in dalmatinska vina po najnižjih cenah. Postreglo se bode tudi s toplimi in mrzlimi jedili. — V nedeljo, dne 4. marca t. l. otvoritev gostilne z domačo zabavo in pojedino domačih klobas itd. Za obilen obisk se priporoča

ANTON KOSIČ, GOSTILNIČAR